

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
« 01 » *липень*

Юрій БІДЗІЛЯ

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ДРУКОВАНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С7 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Теорія і практика друкованої журналістики**» для здобувачів вищої освіти галузі знань «**Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**» спеціальності «**С7 Журналістика**» освітньої програми «**Міжнародна журналістика**».

Розробники: *Барчан Олеся Василівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет», *Тарасюк Володимир Юрійович*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 12 від 30 червня 2025 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 9 від 30 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 9	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 270	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 3	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 66/66 самостійної роботи студента – 69/69	1-ий/2-ий	1-ий/2-ий
	Лекції:	
	16/16	4/4
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: залік, екзамен	Лабораторні:	
	50/50	15/15
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	69/69	116/116

2.МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика друкованої журналістики» є ознайомити студентів з основними категоріями і поняттями теорії журналістики, професійною методикою підготовки журналістського матеріалу до друку. Здобувачі навчаються оперувати термінологією професійної роботи журналіста, умітимуть якісно підготувати журналістську публікацію з урахуванням усіх етапів роботи над твором. Така ціль передбачає опанування способів пошуку тем для медіаконтенту, методів збору інформації та застосування ефективного впливу на аудиторію засобами тексту. Студенти вивчають основні структурні елементи журналістського повідомлення, як на рівні змісту, так і на рівні форми, розрізняють основні жанри та формати журналістського твору. Вчать

створювати конкурентоздатний грамотний медіапродукт та опановують основи творчої діяльності в правовому професійному полі.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК07. Здатність використовувати різні методи опрацювання інформації.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика друкованої журналістики» у 1 семестрі не передбачені, оскільки дисципліни 1-го семестру 1-го курсу навчання є винятком. А в другому семестрі передумовами є ОК06 «Основи наукових досліджень», ОК07 «Основи журналістики» та ОК14 «Теорія і практика друкованої журналістики» першого семестру навчання.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Журналістика», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	ПР01
Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.	ПР04
Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.	ПР08
Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації	ПР14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теорія і практика друкованої журналістики»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Студенти професійно вмітимуть застосовувати отримані протягом навчання знання в практичній діяльності, збагатяться навичками аналізу суспільних явищ, вмітимуть застосовувати фахові знання під час аналізу інформації.	ПР01
Застосовуватимуть опановані методи збору інформації, інструментарій для обробки та створення якісних повідомлень у вигляді публікацій, професійно здійснюватимуть пошук та опрацювання інформації для медіа.	ПР04

Опанують вміння виокремлювати у виробничих ситуаціях відомості, про які бракує знань, глибше аналізувати зібрані дані, відокремлювати факти від суджень, орієнтуватися в методах та джерелах отримання інформації залежно від тематики дослідження.	ПР08
Використовуючи набуті знання, створюватимуть медіатексти різних форматів та жанрів, враховуючи тип аудиторії та медіа. Умітимуть застосовувати засоби актуалізації створеного медіапродукту.	ПР14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Для навчання студентів викладач задіює спектр методів: 1) які забезпечують вивчення навчальної дисципліни (словесні, візуальні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні); 2) які стимулюють та мотивують навчально-наукову активність здобувачів фаху (навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані ділові ігри, творчі завдання, пошук і дослідження тощо); 3) пов'язані з контролем і самоконтролем у навчанні (опитування, залік, контрольна робота, тестові завдання, питання для самоконтролю). Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на лабораторних заняттях; виконання творчих індивідуальних та групових проєктів; презентація власних досліджень, експериментів, рефератів, наукових есе; участь у дискусіях; поточне усне та письмове тестування; модульні контрольні роботи; іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: поточний контроль реалізовується у формі виконання практичних завдань, захисту лабораторних робіт, виступів на семінарських заняттях, проведення контрольних робіт, колоквиумів тощо.

Форма модульного контролю: модульне контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, лабораторних та індивідуальних заняттях, захисту лабораторних робіт, написання рефератів, есе тощо.

Форма підсумкового семестрового контролю: підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку чи екзамену. Форма проведення підсумкового семестрового контролю зазначена в робочому навчальному плані та в описі робочої програми навчальної дисципліни.

Поточне та підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною системою (60/50 балів за виконання поточних завдань; 40/50 балів – за модульну контрольну роботу) Кількість балів виставляє викладач на підставі результатів перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної (самостійної) роботи студента (практичний компонент – виконання лабораторних завдань, проєктів, досліджень, рефератів, підготовка доповідей, наукових есе тощо).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 3, 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1,8	T2,9	T3,10	T4,11	T5,12	T6,13	T7,14	50	100
7	7	7	7	7	8	7		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (виконання завдань, проєктів, досліджень)	10	55	15	60
Неформальна освіта на онлайн-платформах	1	5	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (виконання завдань, проєктів, досліджень)	14	50	14	45

Неформальна освіта на онлайн-платформах	-	-	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	15	100	16	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка відмінно («А») – матеріал викладено зрозуміло, у повному обсязі, із застосуванням бездоганної мови, логічно послідовно, із чітким аналізом суті теми чи проблеми, правильним трактуванням журналістських понять, явищ, тенденцій. Притому наведено характерні приклади з практики та зроблено відповідні теоретичні висновки. При виконанні практичного завдання здобувач фаху демонструє системні знання, високий рівень творчого підходу.

Оцінка добре («В») – матеріал подано чітко, змістовно, із високим рівнем аргументації, практичні завдання виконані на високому рівні, однак дещо неповно, з логічними вадами викладу, окремими неточностями, поодинокими незначними помилками мовного плану.

Оцінка добре («С») – студент уміє ґрунтовно розкрити теоретичні питання, практичні завдання виконані відповідно до вимог, та помітні дещо серйозніші помилки, неточності.

Оцінка задовільно («D») – продемонстровано певний рівень знань, проте дещо поверхово, з очевидними помилками та неточностями логічного, мовного, наукового характеру, без урахування головних теоретико-практичних засад тощо.

Оцінка задовільно («E») – студент доволі посередньо розкрив теоретичні питання, а практичне завдання виконав, припустившись суттєвих помилок. Притому здобувач фаху стикається зі значними труднощами при досягненні мети.

Оцінка незадовільно («FX») – виклад матеріалу здійснено на елементарному рівні, фактично не за темою, неправильно, із великою кількістю суттєвих помилок, на низькому мовностилістичному рівні, без демонстрування прикладів і висновків, без урахування наукових засад. Практичне завдання майже не виконано.

Оцінка незадовільно («F») – її студент заслуговує, не засвоївши навчальний матеріал, продемонструвавши знання на спорадичному рівні, що не дає можливість висвітлити питання теми чи виконати практичні завдання. Фактично студент не продемонстрував елементарного рівня знань та практичних навичок.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Залікова методика оцінювання. За підсумками модульного контролю формується підсумкова рейтингова оцінка. Залікова оцінка залежить від рейтингового балу або балів, отриманих під час заліку / іспиту.

До складання заліку / іспиту допускаються студенти, які отримали підсумкову модульну оцінку за семестр не менше ніж 35 балів з урахуванням виконання всіх передбачених видів робіт за семестр. У разі, якщо здобувач вищої освіти має підсумкову рейтингову оцінку в межах від 0 до 34 балів, він зобов'язаний покращити її не пізніше ніж до початку підсумкового семестрового контролю. Таке відпрацювання студент здійснює в день, коли викладач чергує на кафедрі у визначені години, або ж використовуючи сайт електронного навчання ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у терміни, встановлені наставником із дисципліни за погодженням із деканатом факультету. Інакше в здобувача фаху виникає академічна заборгованість.

На залік / іспит із навчальної дисципліни студент може не приходити, якщо успішно пройшов модульний контроль та погоджується з підсумковою модульною оцінкою. Притому отримана оцінка в межах 35–59 балів автоматично призводить до потреби скласти залік / іспит. Здобувач освіти може підвищити рейтинговий бал, притому за результатами проходження названих випробувань оцінка не може бути меншою за підсумкову модульну оцінку, отриману під час модульних контролів.

Залік / іспит має усну форму. Теоретичні питання та практичні завдання на них викладач подає в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів здійснюється за 100-бальною шкалою із занесенням оцінки до відомості обліку успішності. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ESTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ESTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Журналістика як сфера творчої діяльності. Суспільні основи функціонування сучасної журналістики та їх вплив на творчу діяльність журналіста. Головні аспекти вивчення особливостей журналістської творчості та їх загальна характеристика, предмет, структура курсу та основні принципи журналістикознавства, його зв'язок з іншими науками. Форми та види журналістської творчості,

Тема 2. Специфіка творчої діяльності журналіста в редакційному колективі медіа. Сучасні виклики для журналістів в умовах мультимедійного середовища. Редакційний колектив: структура та функції. Розподіл ролей. Поняття про інформаційну політику, статут та функціональні обов'язки працівника редакції. Командна взаємодія в творчому колективі. Конфлікти, стресові ситуації та творча криза та методи їх подолання

Тема 3. Психологічні особливості творчого мислення в журналістиці та їх специфіка. Психологічний аспект творчості в журналістиці, закономірності та особливості застосування уяви, інтуїції, мотивації у творчій роботі журналіста. З'ясовуються основні способи та свідомі логічні методи журналістського пізнання дійсності. Психологічні особливості журналістської творчості в редакційному колективі, творчі форми співпраці, змагальні, конкурентні стосунки тощо.

Тема 4. Публіцистика та її природа. Поняття публіцистики як виду творчості та одного з визначальних потоків журналістської інформації. Своєрідність функцій та предмета публіцистики, змісту та форми публіцистичного твору, сутність понять «публіцистичний метод» та «публіцистичність» основні ознаки публіцистичного твору. Українська публіцистика в історичному ракурсі.

Тема 5. Факт – основа журналістського твору. Роль та місце факту в процесі комунікації, поняття «факт» та його основні характеристики, способи розгортання факту в різних журналістських жанрах, класифікація фактів в журналістському тексті, загальна

методика вивчення фактів у журналістиці, обставини правової та етичної відповідальності журналіста за точність передачі фактів.

Тема 6. Фактчекінг у журналістиці: інструменти, методи та значення. Фейки та їх вплив на сучасне суспільство. Значення фактчекінгу в сучасній журналістиці. Поняття фактчекінгу та його принципи. Основні етапи перевірки фактів. Інструменти фактчекінгу та їх застосування. Етичні та правові аспекти використання недостовірних фактів у журналістиці.

Тема 7. Правова відповідальність за неточність подачі фактів у медіа України. Основні законодавчі акти, що регулюють відповідальність журналістів щодо оприлюдненої інформації. Закон України "Про медіа": відповідальність за недостовірність інформації. Типи правової відповідальності за неточність у журналістиці. Процедури захисту прав медійників в Україні: загальні аспекти.

Тема 8. Аргументація в журналістиці. Логіка і психологія доказу та переконування. Доказ і аргументація. Структура доказу: теза, аргумент, демонстрація. Вимоги до тези, аргументу й демонстрації. Аргумент у публіцистиці. Своєрідність аргументів та їх класифікація

Тема 9. Фактор цікавого в журналістській творчості. Цікавість та інтерес як психологічні та наукові феномени, складові цікавого в журналістиці, психологічні особливості аудиторії як передумова цікавості журналістського твору, цікаве й питання етики в журналістиці, поняття цікавого й важливого, особистість і цікаве в журналістиці. Сенсація в журналістиці. Методика пошуку цікавих інфоприводів. Засоби актуалізації зібраного матеріалу та просування власного медіапродукту.

Тема 10. Джерела інформації в журналістській творчості. Джерело інформації в журналістиці та вимоги до нього. Класифікація джерел інформації. Робота з офіційними та неофіційними джерелами. Соціальні мережі як джерело інформації: небезпеки й переваги. Особистий досвід та спостереження як джерело задуму та даних для матеріалу. Пошук інформації в традиційних та нових медіа. Наукові дослідження та експертні думки в пошуковій роботі журналіста. Електронні бази даних та їх використання в журналістиці. Критерії та засоби перевірки інформаційних джерел.

Модуль 2

Тема 11. Методика збору та опрацювання інформації в журналістській творчості. Традиційні та нетрадиційні, соціологічні методи збору та опрацювання інформації. Визначення поняття «метод», «методика», «методологія». Основні методи та прийоми журналістського пізнання дійсності. Традиційні журналістські методи (спостереження, експеримент, інтерв'ю, вивчення документів): а) види спостережень; б) експеримент в журналістській діяльності: форми, види та вимоги до його проведення; в) метод інтерв'ю: підготовка, проведення та використання отриманих даних. г) методика обробки документів. Метод прогнозування та його специфіка. Біографічний метод та його застосування в журналістиці. Соціологічні методи в журналістиці: соціопитування, анкетування, тестування, соціометричні опитування тощо.

Тема 12. Спостереження як метод збору інформації в журналістиці
Спостереження в журналістиці як метод підготовки репортажів, розслідувань та інших журналістських матеріалів. Види спостереження (одноосібне та в групі, відкрите та приховане, включене та невключене, систематичне та несистематичне, лабораторне та польове тощо). Основні етапи спостереження та технічні засоби. Етика журналістського спостереження.

Тема 13. Метод експерименту в журналістиці та його застосування
Експеримент як метод збору інформації. Роль експерименту в соціальній та розслідувальній журналістиці, Види журналістських експериментів та їх суть (соціальні, соціологічні, психологічні, польові тощо). Етапи організації журналістського експерименту. Етичні аспекти журналістського експерименту. Приклади успішних журналістських експериментів.

Тема 14. Інтерв'ю в журналістиці як метод збору інформації. Роль інтерв'ю як методу збору первинної інформації. Типи соціологічного інтерв'ю в журналістиці та їх

специфіка: структуроване, неструктуроване, напівструктуроване, глибинне, інтерв'ю з експертом) Етапи проведення інтерв'ю Психологія інтерв'ю: робота з респондентами. Етика інтерв'ю. Аналіз інтерв'ю: інтерпретація відповідей респондентів.

Тема 15. Використання соціологічних методів збору інформації в журналістиці Важливість соціологічних даних для дослідження суспільних проблем. Основні соціологічні методи збору інформації. Проведення опитувань та анкетування: правила та специфіка. Застосування соціологічного інтерв'ю та фокус-груп для вивчення громадської думки. Новітні технології дослідження суспільних настроїв в інтернеті. Проблеми та обмеження соціологічних методів у журналістиці (вибірки, похибки, фальсифікація).

Тема 16. Зміст та структура журналістського твору. Початковий етап формування журналістського матеріалу в контексті основних стадій роботи над твором, специфіка журналістського задуму теми, ідеї, сюжету та загальної концепції твору. Композиція. Типи композиційних форм. Сюжет твору. Архітектоніка журналістського твору. Поняття про фабулу. Структурна модель інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів.

Тема 17. Технологія створення журналістського твору: початок, заголовок, план, виклад матеріалу та кінцівка. Методика написання першої фрази. Заголовок твору, його загальні характеристики. План твору. Специфіка викладу матеріалу: контур твору та його формо-змістове наповнення. Кінцівка твору: ідейно-змістова функція та стиль. Сильова специфіка журналістського матеріалу. Завершальна робота журналіста над текстом.

Тема 18. Заголовок в журналістиці: структура, функції та техніки створення Заголовок та його роль у журналістському тексті. Заголовковий комплекс: структура. Функції заголовка. Класифікація заголовків та їх характеристики. Ліди та їх особливості. Принципи створення ефективних заголовків. Небезпеки заголовків. Клікбейт та етика створення заголовків. Роль заголовка в пошуковій оптимізації (SEO).

Тема 19. Засоби візуалізації контенту в журналістському творі. Візуальні елементи як засоби підвищення інформативності й привабливості матеріалу. Типи візуальних засобів та їх особливості. Функції візуальних елементів у журналістських творах. Інфографіка в журналістиці та її застосування. Типи інфографіки. Технічні та етичні аспекти використання візуальних матеріалів Практичне використання візуальних засобів у цифровій журналістиці. Мультимедійні матеріали. SEO та візуальні матеріали

Тема 20. Форма журналістського твору в сучасному медіапросторі. Поняття «жанр» та «формат». Система відображення повідомлень в журналістиці. Природа інформаційного відображення в різних медіа. Методика створення інформаційного продукту. Форма аналітичного твору в журналістиці: а) жанрова палітра; б) природа й специфіка журналістського аналізу; в) методика роботи. Художньо-публіцистичні форми медіатекстів: а) жанрові модифікації та методика роботи; б) образність у журналістиці й природа публіцистичного образу.

Модуль 3

Тема 1. Класифікація жанрів у журналістській творчості. Жанр як форма твору. Передумови жанрового вибору. Типологія жанрів: зарубіжний і вітчизняний досвід. Інформаційні жанри в журналістській творчій практиці. Можливості аналітичних жанрів у сучасній публіцистиці. Художньо-публіцистичні жанри і ЗМІ. Поняття про безжанрову журналістику й трансформацію жанрів. Сучасні тенденції в розвитку жанрів.

Тема 2. Інформаційні жанри. Замітка та її різновиди.

Поняття про мікро- й макроповідомлення. Замітка й розширена замітка в системі інформування. Структура, жанрові особливості та види заміток (хронікальна інформація; замітка-повідомлення, замітка-відгук, замітка-пропозиція, замітка-подяка, критична замітка, фотозамітка; репліка й полеміка як особливі види замітки; коментар і його види в системі інформування; зведення, таблиці, бібліографічна й довідкова інформація в пресі). Вимоги до замітки і процес підготовки її до друку.

Тема 3. Епістолярні жанри в журналістиці. Звіт як жанр.

Епістолярні традиції в українській пресі. Листи – одне із джерел сучасних журналістських матеріалів. Жанрові ознаки та види листів (індивідуальний, колективний,

відкритий, послання, безадресний, звернення, заява, привітання; малі форми – лист-відгук, лист-пропозиція, лист-подяка, лист-побажання, лист-запитання). Особливості роботи над листами. Редагування листів. Характерні риси звіту і його функції та види (короткі хронікальні, прямі інформаційні, аналітичні – тематичні та проблемні). Технологія підготовки звіту.

Тема 4. Журналістське інтерв'ю. Роль діалогічного мовлення в сучасній журналістиці. Інтерв'ю як аналітичний за складом та інформаційний жанри. Види інтерв'ю (інформаційне, портретне, проблемне, протокольне, інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-звіт, інтерв'ю-діалог, інтерв'ю-полілог, інтерв'ю-анкета, прес-конференція, критичне, гумористичне, сатиричне, інформаційне, інтерв'ю-сповідь, теле-, радіоінтерв'ю). Техніка роботи над інтерв'ю та вимоги до нього.

Тема 5. Репортажна журналістика. Головні риси репортажного матеріалу. Збір інформації, побудова та написання репортажу. Види репортажу (події, неподії, прямі, інформаційні, проблемні, критичні, репортажі-роздуми, репортажі-зарисовки, колективні, репортажі-інтерв'ю, репортажі-звіти, репортажі-огляди, фото-, теле-, радіо-, кінорепортажі) і їх застосування на практиці. Вимоги до сучасної репортажної журналістики.

Тема 6. Жанрові можливості журналістського розслідування. Журналістське розслідування як метод дослідження й інформаційно-аналітичний жанр: питання дискусійного підходу. Характерні ознаки журналістського розслідування як особливо складного жанру та його призначення. Форми розслідування. Підготовка до розслідування, процес та етапи його написання. Практика використання розслідування в українських ЗМІ.

Тема 7. Стаття – основний аналітичний жанр.

Жанрові ознаки статті. Аналіз, метод індукції (від конкретного до загального) та дедукції (від загального до конкретного) в статті. Види статті (оперативна, передова, проблемна, критична, редакційна, замітки публіциста, загальнополітична, пропагандистська, теоретична, наукова, науково-популярна, публіцистична, публіцистичний коментар як особливий різновид статті). Композиційна побудова, мова і стиль статті.

Модуль 4

Тема 8. Кореспонденція в системі аналітичних жанрів. Ідентифікація кореспонденції за жанровими ознаками. Відмінність кореспонденції від статті. Поділ кореспонденцій на види (аналітична – критична, проблемна, кореспонденція-роздум – та інформаційна). Особливості роботи над кореспонденцією.

Тема 9. Рецензія – головний жанр критики. Критика і журналістика. Визначення рецензії та її основні жанрові риси. Головні види рецензії (зовнішня, внутрішня, літературна, кінорецензія, музична, театральна, огляд літератури, аналітична, інформаційна, рецензія-анотація, рецензія-відкритий лист, рецензія-оглядова стаття, рецензія-репліка, рецензія-фейлетон, гранд-рецензія, монорецензія, полірецензія). Методика рецензування в журналістиці. Позиція рецензента в контексті історичного часу.

Тема 10. Практика огляду в журналістиці. Функціональне призначення огляду. Огляд як панорама подій. Класифікація оглядів (газетний, журнальний, радіоогляд, телеогляд, інтернет-огляд, міжнародний, внутрішній, політичний, економічний, літературний, спортивний, театральний, огляд преси, огляд листів, загальний, тематичний, інформаційний, аналітичний, художньо-публіцистичний, кіно-, радіо-, телеогляд). Композиційна побудова оглядового твору та вимоги до нього. Майстерність оглядача.

Тема 11. Художньо-публіцистичні жанри. Нарисова форма та її різновиди. Природа нарисової творчості та її традиції в Україні. Визначення й функції нарису при відтворенні дійсності. Експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація й розв'язка як складові нарисової форми. Види нарисових матеріалів і їх характеристика (публіцистичний, соціологічний, фотонарис, радіо-, теле-, кінонарис, сюжетний (портретний, проблемний) і описовий (подійний, подорожній) нариси; малі нарисові форми – зарисовка (переднарис), есе (науково-популярне, публіцистичне, літературно-критичне, мистецтвознавче, філософське), штрих, ескіз). Мова і стиль нарису. Публіцистичний образ у нарисовому матеріалі. Методика роботи над нарисом. Журналістські штампи в нарисотворчості та їх подолання.

Тема 12. Сатирично-гумористичні твори в структурі художньо-публіцистичних жанрів. Фейлетон. Гумор і сатира в журналістиці. Фейлетон як головний сатиричний жанр. Види фейлетона (тематичний, малий, позитивний, публіцистичний, белетристичний, гумористичний, документальний, проблемний, фото-, теле-, радіофейлетон). Пошук гумористичної та сатиричної форми. Факт, домисел, вимисел у фейлетоні. Майстерність та етика фейлетоніста при доборі фактів, мови і стилю.

Тема 13. Памфлет та інші гумористично-сатиричні жанри. Закони памфлетного жанру і його відмінність від фейлетону. Специфіка памфлетної тематики. Пародія й епіграма в системі сатиричних жанрів. Публіцистичні можливості байки та гумористично-сатиричних афоризмів у пресі. Карикатура й шарж у пресі. Жанрові особливості гуморески та анекдоту.

Тема 14. Інші форми публікацій у пресі. Поняття «жанр» і «форма публікацій». Фото- і моніторингова журналістика як формотворчість. Літературно-художні форми (вірші, поеми, епіграми, оповідання, новели, повісті, романи, драматургія) у журналістиці та їх роль в естетичному вихованні аудиторії. Літературні сторінки в пресі. Твори народного мистецтва (казки, легенди, пісні, коломийки, думи) і їх місце в сучасних мас-медіа. Різновиди ігор (чайнворди, ребуси, загадки, інтерактивні ігри), розіграші та історії (житейські) у засобах масової інформації. «Запитання – відповідь», опитування, порада, прес-реліз у творчій практиці журналіста. Рейтинг, резюме, версія, прогноз як форми публікацій. Епіграф, експеримент, епітафія, некролог у журналістській творчості.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна			
	Усього	Зокрема			Усього	Зокрема		
		л е к ц ії	лаб ора тор ні	са м. ро б.		л е к ц ії	лаб ора тор ні	с а м . р о б.
Модуль 1								
Тема 1. Журналістика як сфера творчої діяльності	6	2	2	3	15	2	2	11
Тема 2. Специфіка творчої діяльності журналіста в редакційному колективі медіа.	4		2	3	13			11
Тема 3. Психологічні особливості творчого мислення в журналістиці та їх специфіка	6	2	2	3	13		2	11
Тема 4. Публіцистика та її природа	6	2	2	3	15		2	11
Тема 5. Факт – основа журналістського твору	6	2	2	3	13		2	11
Тема 6. Фактчекінг у журналістиці: інструменти, методи та значення.	4		2	3	13			11
Тема 7. Правова відповідальність за неточність подачі фактів у медіа України	4		2	3	13			11
Тема 8. Аргументація в журналістиці	4		2	3	13		2	11

Тема 9. Фактор цікавого в журналістській творчості	4		2	3	11			11
Тема 10. Джерела інформації в журналістській творчості.	4		2	3	11			11
Разом за модулем 1	58	8	20	30	130	2	10	110
Модуль 2								
Тема 11. Методика збору та опрацювання інформації в журналістській творчості. Традиційні та нетрадиційні, соціологічні методи збору та опрацювання інформації	7	2	2	3	15	2	2	11
Тема 12. Спостереження як метод збору інформації в журналістиці	7	2	4	3	13			11
Тема 13. Метод експерименту в журналістиці та його застосування	9	2	4	3	11			11
Тема 14. Інтерв'ю в журналістиці як метод збору інформації.	5		3	3	13			11
Тема 15. Використання соціологічних методів збору інформації в журналістиці	5		2	3	13			11
Тема 16. Зміст та структура журналістського твору	7	2	2	3	13		2	11
Тема 17. Технологія створення журналістського твору: початок, заголовок, план, виклад матеріалу та кінцівка.	5		2	3	15		1	11
Тема 18. Заголовок в журналістиці: структура, функції та техніки створення	8		2	6	13			11
Тема 19. Засоби візуалізації контенту в журналістському творі.	8		2	6	15			11
Тема 20. Форма журналістського твору в сучасному медіапросторі.	8		2	6	21			14
Разом за модулем 2	77	8	25	39	142	2	5	113
Разом за 1 семестр	135	16	50	69	272	4	15	223
Модуль 3								
Тема 1. Загальна характеристика жанрів	12	2	4	6	10	2		8
Тема 2. Інформаційні жанри. Замітка та її різновиди	12	2	4	6	10		2	8

Тема 3. Епістолярні жанри в журналістиці. Звіт як жанр	12	2	4	6	8			8
Тема 4. Журналістське інтерв'ю	12	2	4	6	10		2	8
Тема 5. Репортажна журналістика	12	2	4	6	10		2	8
Тема 6. Жанрові можливості журналістського розслідування	12	2	4	6	8			8
Тема 7. Стаття – основний аналітичний жанр	12	2	4	6	10	2		8
Разом за модулем 3	86	16	28	42	66	4	6	56
Модуль 4								
Тема 8. Кореспонденція в системі аналітичних жанрів	12	2	4	6	10		2	8
Тема 9. Рецензія – головний жанр критики	12	2	4	6	9			8
Тема 10. Практика огляду в журналістиці	12	2	4	6	8			8
Тема 11. Художньо-публіцистичні жанри. Нарисова форма та її різновиди	12	2	4	6	12	2	2	8
Тема 12. Сатирично-гумористичні твори в структурі художньо-публіцистичних жанрів. Фейлетон	12	2	4	6	11		2	9
Тема 13. Памфлет та інші гумористично-сатиричні жанри	10		4	6	9			9
Тема 14. Інші форми публікацій у пресі	9		4	5	11		2	9
Разом за модулем 4	79	10	28	41	69	2	8	59
Разом за 2 семестр	165	26	56	83	135	6	14	115
Разом	270	34	100	136	270	16	24	230

6.3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	за
Модуль 1		е	о
		н	ч
		н	н
		а	а
1.	Журналістика як сфера творчої діяльності	2	2
2.	Специфіка творчої діяльності журналіста в редакційному колективі медіа.	2	
3.	Психологічні особливості творчого мислення в журналістиці та їх специфіка	2	2
4.	Публіцистика та її природа	2	2
5.	Факт – основа журналістського твору	2	2
6.	Фактчекінг у журналістиці: інструменти, методи та значення.	2	

7.	Правова відповідальність за неточність подачі фактів у медіа України	2	
8.	Аргументація в журналістиці	2	2
9.	Фактор цікавого в журналістській творчості	2	
10.	Джерела інформації в журналістській творчості.	2	
Разом за модулем 1		20	10
Модуль 2			
11.	Методика збору та опрацювання інформації в журналістській творчості. Традиційні та нетрадиційні, соціологічні методи збору та опрацювання інформації	2	2
12.	Спостереження як метод збору інформації в журналістиці	4	
13.	Метод експерименту в журналістиці та його застосу	4	
14.	Інтерв'ю в журналістиці як метод збору інформації.	3	
15.	Використання соціологічних методів збору інформації в журналістиці	2	
16.	Зміст та структура журналістського твору	2	2
17.	Технологія створення журналістського твору: початок, заголовок, план, виклад матеріалу та кінцівка.	2	1
18.	Заголовок в журналістиці: структура, функції та техніки створення	2	
19.	Засоби візуалізації контенту в журналістському творі.	2	
20.	Форма журналістського твору в сучасному медіапросторі.	2	
Разом за модулем 2		25	5

Модуль 3			
1.	Загальна характеристика жанрів.	4	
2.	Інформаційні жанри. Замітка та її різновиди.	4	2
3.	Епістолярні жанри в журналістиці. Звіт як жанр.	4	
4.	Журналістське інтерв'ю.	2	2
5.	Репортажна журналістика.	4	2
6.	Жанрові можливості журналістського розслідування.	4	
7.	Стаття – основний аналітичний жанр.	4	
Разом за модулем 3		28	6
Модуль 4			
8.	Кореспонденція в системі аналітичних жанрів.	4	2
9.	Рецензія – головний жанр критики.	4	
10.	Практика огляду в журналістиці.	4	
11.	Художньо-публіцистичні жанри. Нарисова форма та її різновиди.	4	2
12.	Сатирично-гумористичні твори в структурі художньо-публіцистичних жанрів. Фейлетон.	4	2
13.	Памфлет та інші гумористично-сатиричні жанри.	4	
14.	Інші форми публікацій у пресі.	4	2
Разом за модулем 4		28	8
Разом		56	14

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

Модуль 1.			
1	Правові аспекти творчої діяльності журналіста. Структура та загальний зміст закону України «Про медіа». Створити презентацію до теми.	4	15
2	Професійні вимоги та специфіка роботи в редакції ЗМІ. Зробити підбірку статутів відомого українського та зарубіжного медіа, опрацювати вимоги до журналіста редакції.	4	15
3	Механізми творчого мислення в сучасному медійному дискурсі. Мистецтво й журналістика: межі взаємодії. Створити портфоліо цікавих прикладів із професійної практики.	4	15
4	Сучасна українська світоглядна публіцистика та її представники. Створити презентацію до теми	4	15
5	Неформальна освіта на онлайн-платформах: курс «Медіаграмотність: практичні навички». URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3 на платформі Prometheus.org.ua. (або інший курс, що стосується тематики дисципліни)	6	15
6	Журналістика даних в журналістській творчості. Опрацювати тему та створити публікацію на основі збору статистичної інформації.	6	15
7	Методика актуалізації журналістського тексту в сучасному журналістикознавстві. Створити підбірку рекомендацій для майбутніх медійників.	6	20
Разом за модулем 1		30	110
Модуль 2.			
8	Сучасні формати подачі журналістського твору та їх специфіка для різних типів медіа. Опрацювати тему за літературою до курсу.	6	19
9	Включене спостереження в журналістській творчості в історичній ретроспективі. Створити відеоповідомлення до обраної теми.	9	19
10	Специфіка застосування «відновного наративу» при створенні журналістських публікацій як новий метод подачі інформації. Опрацювати тему, створити презентацію.	6	19
11	Конфлікти в журналістській діяльності: типологія та методи вирішення. Опрацювати тему. Створити підбірку рекомендацій для майбутніх медійників.	6	19
12	Фотографія в журналістиці. Типологія. Новітні методи увиразнити фотозображення. Підготувати серію фотоілюстрацій для власних публікацій: репортажу, проблемної публікації та інтерв'ю.	6	19
13	Екстремальна та експериментальна складова журналістської творчості як виклики сучасності Опрацювати тему, створити презентацію.	6	18
Разом за модулем 2		39	113
Разом за 1 семестр		69	223

Модуль 3			
1.	Жанрові системи: основні підходи науковців	6	8
2.	Практика використання різних видів замітки в інтернет-медіа	6	8
3	Використання листа й звіту як жанрів в українських ЗМІ.	6	8
4.	Особливості підготовки, збору інформації, написання та редагування журналістського інтерв'ю.	6	8
5.	Репортажна журналістика в Україні: переваги й недоліки	6	9

6.	Роль журналістських розслідувань у побудові демократичного суспільства	6	9
7.	Різновиди статті як жанру: практичних досвід	6	9
	Разом за модулем 3	42	56
Модуль 4			
8.	Роль жанру кореспонденції в поширенні передового досвіду	6	8
9.	Сучасний стан рецензії як жанру в Україні	6	8
10.	Провідні журналісти-оглядачі у світі і їхній внесок в аналітичну журналістику	6	8
11.	Нарисова практика в місцевій пресі	6	8
12.	Журналістська авторська майстерність у фейлетоні	6	9
13.	Розробка памфлетної тематики: практичний досвід	6	9
14.	Неформальна освіта на онлайн-платформах. Пропонується курс «Цифрова безпека та комунікація в онлайні. URL: https://vumonline.ua/course/digital-security-and-communication-online/ (або інший курс, що стосується тематики дисципліни)	5	9
	Разом за модулем 4	41	59
	Разом за семестр	83	115

Самостійна робота враховує **неформальну освіту**. Мова про навчання на онлайн-платформах Prometheus, ВУМ online.

1. Академічна доброчесність в університеті. URL: <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>
2. Критичне мислення в українському контексті. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+СТИUC101+2022_T2_3
3. Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+TOL101+2020_T3
4. Медіаграмотність: практичні навички. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3
5. Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям? URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3
6. Ораторське мистецтво (у форматі SCORM). URL: <https://eduhub.in.ua/courses/kurs-10-oratorske-mistectvo>
7. Особисте і суспільне у призмі класичних текстів. URL: <https://vumonline.ua/course/classical-works-influence-on-modern-society/>
8. Седих А. Навіщо медійникам неформальна освіта. URL: <https://medialab.online/news/mediaosvita/>
9. Цифрова безпека та комунікація в онлайні. URL: <https://vumonline.ua/course/digital-security-and-communication-online/>

6.5. Індивідуальні завдання

Студенти пишуть матеріали в різних жанрах, які потенційно можуть стати основою творчого бакалаврського проекту. Також готують жанрові портфоліо й презентації, які розглядаються на рівні групи (навчального редакційного колективу). Виконання цих робіт є умовою допуску до іспиту, а також разом із поглибленим вивченням тем, виконанням додаткових завдань і тестів однією з форм **відпрацювання пропущених занять**.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби, які використовуються при опануванні дисципліни, для перевірки знань студентів, охоплюють екранно-проекційну апаратуру та комп'ютерно-технічне устаткування редакції університетської газети «Погляд».

Крім того, у разі потреби додатково викладач залучає інше **обладнання** (зокрема, комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>) та **програмне забезпечення** (основне переінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного Проєкту ЄС Еразмус+ DESTIN (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>)). Студентам також пропонуються офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet», сайт електронного навчання УжНУ: <https://moodle.uzhnu.edu.ua/> з використанням персонального комп'ютера, мобільного телефона тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Войтович Н. О., Імбіровська-Сиваківська Л. А. Медіаграмотність: технології і практичне застосування/ За заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 57 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/mediagramotnist-tekhnologii-i-prakt/>.
2. Дрешпак В. М. Жанрологія журналістських творів: навчальний посібник. Дніпро: УМСФ, 2021. 186 с.
3. Журналістика: підручник / Маєр К.; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/klaus-maier-zhurnalistika/>.
4. Теорія і практика друкованої журналістики: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 061 «Журналістика» / Уклад. Барчан О. В. Ужгород, 2024. 44 с.
5. Чекмишев О. Основи журналістики: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2021. 168 с.
6. Тарасюк В. Ю. Збирай фактаж – пиши репортаж! [Практична журналістика / Жанрологія]: навчально-методичний посібник. 2022, Ужгород: ПП Наумченко Н. В. 56 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48652>.
7. Тарасюк В. Ю. Теорія і практика друкованої журналістики: Жанрологія. Навчально-методичний посібник із курсу для студентів, які опановують журналістський фах. Ужгород: ПП Наумченко Н. В., 2024. 112 с.

Допоміжна література

1. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник/ за загал. ред. В. Іванова. К.: Центр вільної преси, 2024. 56 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/vid-revoluyicii-gidnosti-do-povnomassht/>.
2. Бідзіля Ю., Соломін Є., Толочко Н., Шаповалова Г., Шебештян Я. Медіа Закарпаття крізь призму етнотолерантності: монографія. Ужгород: Гражда, 2019. 372 с.
3. Волощак М. Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів. К.: Марія Волощак, 2021. 240 с.
4. Гарачковська О. О. Жанри журналістики в системі друкованих ЗМІ: навч. посібник. Київ: Видавничо-поліграфічна база КНУ КіМ. 2019. 344 с.
5. Гарматій О. В. Інформаційні жанри як пріоритетні у практиці інформагенств. Поліграфія і видавнича справа. 2015. С. 141–148.
6. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. К.: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.

7. Діпфейк та дезінформація: практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска; пер. з нім. В. Олійника К.: Академія української преси; Центр вільної преси, 2020. 36 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/dipfeyk-ta-dezinformaciya-valorska-m/>.
8. Дмитровський З. Аналітична журналістика: Тексти лекцій. Львів: Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 139 с.
9. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери: навчально-методичний посібник. К.: ЦУЛ, 2021. 184 с.
10. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін. за ред. В. В. Різуна. – 2-ге вид., перероб. і допов. К.: видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 352 с.
11. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 3-тє вид. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
12. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика: Підручник / Передм. В. П. Мостового. 2-е вид., випр. К.: Вища шк., 2007. 232 с.
13. Ільяхов М., Саричева Л. Пиши, скорочуй. Як створити дієвий текст / Перекладач і адаптатор О. Кобелецька. К.: Форс Україна, 2021. 440 с.
14. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>.
15. Лубкович І. Соціальна психологія масової комунікації: підручник. Львів: ПАІС, 2013. 252 с.
16. Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив. Навчальний посібник / Довженко О., Єгорова А., Іванова Т., Міський В., Потапова В., Юричко А. / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/mediagramotnist-pid-chas-viyni-teori/>
17. Методичні «родзинки» онлайн-тренінгу з медіаграмотності «Будь в тренді: МІГ в online!»: практичний посібник / Іванова Т., Ізбаш С. / за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 96 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/16926-2/>.
18. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
19. Мобільна журналістика: практичний посібник / Сташен Б.; пер. з нім. В. Климченка / за загал. ред. В. Іванова. К.: Центр вільної преси, 2021. 260 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/mobilna-zhurnalistika-praktichniy-po/>.
20. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / За загал. ред. В. Ф. Іванова; пер. з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с. URL: <https://www.aup.com.ua/televiziyna-zhurnalistika/>.
21. Пиши сильно: практичні вправи, поради, теорія / упоряд. Litosvita. 3-тє вид. К.: Пабулум, 2019. 240 с.
22. Політика гендерної рівності в медійному контенті (2024). URL: <https://cje.org.ua/library/polityka-gendernoi-rivnosti-v-mediynomu-kontenti/>.
23. Посібник з журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л.]. К.: Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с. URL: <https://cje.org.ua/library/posibnyk-z-zhurnalistiskoi-etyky/>
24. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2010. 246 с.
25. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі. Навчальний посібник / Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/nebezpeka-v-cifrovomu-sviti-navchal/>.

26. Правила світу інформації: як українським медіа наблизитися до європейських стандартів: посіб. для журналістів / Л. Опришко, А. Сафаров, О. Чуранова. К.: Рада Європи. 2019. 108 с.
27. Практикум із журналістської етики. <https://cje.org.ua/library/praktykum-iz-zhurnalistskoyi-etyky-2012/>.
28. Проблематика ЗМІ: навч. посіб.: у 2 т. Т. 2. [ред. і упоряд. О.Холод; автори: І. Козюпа, І. Костенко, О. Холод та ін.]. К., 2011. С. 570 с.
29. Психологія журналістської творчості: Конспект лекцій / Укладач О. А. Кривопишина. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 132 с.
30. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / За заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. 224 с.
31. Степанова Н. М. STOP-стереотипи: методи їх подолання в українському суспільстві / Н. М. Степанова. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 61 с. URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/stop-stereotipi-metodi-ikh-podolannya-v-ukr/>.
32. Сторр В. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. 3-є вид. К. Наш формат, 2024. 224 с.
33. Тарасюк В. Ю. Публіцистика: Навчально-методичні матеріали для студентів відділення журналістики денної та заочної форм навчання. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. 48 с.
34. Теорія і практика друкованої журналістики. Навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Барчан О. В. Ужгород: Говерла, 2021. 28 с.
35. Теорія і практика журналістської творчості: методичні матеріали та короткий словник найчастіше вживаних термінів для студентів відділення журналістики філологічного факультету. Вид. 2-е, перероб. і доп. / укл. канд. філол. наук В. Ю. Тарасюк. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2009. 60 с.
36. Як співпрацювати з медіа та достукатись до людей, які для вас важливі: посібник / Л. Смоляр, О. Довженко. Центр журналістики Київської школи економіки, 2020. 36 с.
37. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? Аналіз. Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019/ URL: <https://www.aup.com.ua/book-review/yak-mozhna-protidiyati-feykovim-novina/>.
38. Bull A. Multimedia Journalism: A Practical Guide (3rd Edition). Routledge, 2021. 510 p.
39. Gray J., Bounegru L., Chambers L. The Data Journalism Handbook: Towards a Critical Data Practice (2nd Edition). O'Reilly Media, 2021. 500 p.
40. Harcup T. Journalism: Principles and Practice (4th Edition). SAGE Publications, 2021. 288 с.
41. Kovach B., Rosenstiel T. The Elements of Journalism (4th Edition). Crown Publishing Group, 2021. 352 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>.
2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media>.
3. Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>.
4. Кафедра журналістики Ужгородського національного університету. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/ffilology-filshur#>.
5. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>.
6. Медіа-IQ. URL: <http://media-iq.tilda.ws/medialiteracy>.
7. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>.
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

9. Fake off. URL: <http://fakeoff.org/uk>.
10. Stop Fake. URL: <https://www.stopfake.org>.